

Pasteurella multocida штам SA-18 в дозі 2 LD₅₀ дослідні тварини не загинули, інфекційний процес протікав легко, без обтяжень. Частка контрольних тварин загинула від пастерельозного сепсису, решта важко перехворіли.

Висновки.

Прокаріоти *Mycobacterium vaccae* штам «N» - це біобезпечні, індигенні мікроорганізми з вираженими пробіотичними властивостями, які здатні підвищувати рівень загальної неспецифічної резистентності макроорганізму.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Zazharskyi V. V., Davydenko P. O., Kulishenko O. M., Borovik I. V. Antibacterial properties of phytoreparation on Staphylococcus spp. Bulletin "Veterinary Biotechnology". 2018. 32(2). P. 185–193. DOI:10.31073/vet_biotech32(2)-21

2. Antimicrobial Activity of Some Furans Containing 1,2,4-Triazoles/V. Zazharskyiet al. Archives Of Pharmacy Practice. 2021. 12(2). P. 60–65. DOI:10.51847/rbjb3waubb

УДК 619:579:616–078:637

ЧЕМЕРОВСЬКА І.О., аспірант

РУБЛЕНКО І.О., д-р вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

iryna.rublenko@btsau.edu.ua

ПОШИРЕННЯ ІНФЕКЦІЙНИХ ЗАХВОРЮВАНЬ ТВАРИН ТА РЕЗИСТЕНТНОСТІ МІКРООРГАНІЗМІВ НА ТЕРИТОРІЇ УКРАЇНИ

У статті наведені результати аналізу епізоотичної ситуації щодо інфекційних хвороб тварин в Україні за останні десятиріччя. На сьогодні інфекційні захворювання тварин складають одну з ключових складових ветеринарних проблем у тваринницькій галузі. Надзвичайно важливе значення в системі їх є своєчасне виявлення, мінімізації ризиків заносу та поширення у господарствах, профілактика та лікування.

Ключові слова: інфекційні хвороби, моніторинг, зоонози, епізоотична ситуація, біозахист, резистентність.

Неконтрольований розвиток інфекційних захворювань серед сільськогосподарських тварин завдає значних економічних втрат на виробництві. Проте, господарства, які дотримуються у повному обсязі ветеринарно-санітарних правил і систем біозахисту залишаються благополучними та економічно вигідними. Але розвиток резистентності залишається вагомим проблемою держави та світу в цілому, яку вирішити в умовах одного господарства не можливо. Стійкість до антибіотиків є загрозою для кожної людини, для кожного медичного та ветеринарного працівника, а також це великий виклик для галузі охорони здоров'я, ветеринарії та сільського господарства. Керівники Продовольчої і сільськогосподарської організації Об'єднаних Націй, Всесвітньої організації охорони здоров'я тварині Всесвітньої організації охорони здоров'я оголосили про створення Глобальної керівної групи по боротьбі зі стійкістю до протимікробних препаратів на основі концепції «Єдина охорона здоров'я» (2020) [1,2].

Однак за низки етіологічних чинників, які діляться на внутрішньо господарські, неналежне дотримання ветеринарно-санітарних вимог а саме: температурних режимів, вчасної дезінфекції, дезінвазії, дератизації, та занесення інфекцій внаслідок закупівлі тварин, контамінації дикими тваринами, занесення інфекції незалежними консультантами, все це сприяє збільшенню інфекційних захворювань [3].

На даний час основним пріоритетом є забезпечення населення якісною та безпечною продукцією тваринного походження. У сучасному світі за впливу зовнішніх факторів змінюється і епізоотична ситуація. Із цього постають біологічні проблеми та загрози для людини.

Метою роботи було проведення моніторингу інфекційних хвороб тварин за останні десятиріччя в господарствах України.

Аналіз літературних джерел свідчить, що дослідники у більшості випадків звертають увагу на захворювання, які є смертельно небезпечними, як для тварин так і для людей (зоонози). На сьогодні епізоотична ситуація в Україні є нестабільною серед багатьох інфекційних патогенів. Зокрема, сказ, який зустрічається по всій території країни [4-7]. Класична чума тварин вражає свійських і диких свиней на території України. На сьогодні становить значну економічну загрозу для ведення і розвитку свинарства. Спалахи серед свійських свиней в Україні реєстровано у 2001 і 2014 рр., серед диких кабанів – 2015 р. [5]. Так, з 2015 р. поголів'я свиней в Україні скоротилось з 8 млн. голів до 5,5 млн на початок 2020 р. За результатами моніторингу встановлено, що африканська чума свиней – це проблема всіх власників свиней, без виключення. Проведений моніторинг показав, що за останні 8 років в Україні уже зареєстровано 527 спалахів «африканки» [2].

Поширення інфекційних захворювань є причиною застосування антибіотиків. Зокрема, в країнах, що вносять дані в Глобальну систему епідагляду за стійкістю до протимікробних препаратів, частота випадків стійкості, що зазвичай застосовується для лікування інфекцій, варіюється в діапазоні від 8,4% до 92,9 % для *Escherichia coli* 4,1 – 79,4% для *Klebsiella pneumoniae* 15-84,5%, *Salmonella* 10-25% А ймовірність смерті, інфікованого, зокрема метицилін-резистентної *Staphylococcus aureus*, на 64 % вища, ніж у пацієнта чутливого до препарату [1-2, 6-9].

За даними Держпродспоживслужби було проведено вакцинації: за 2020р. за перше півріччя: 24,1 млн проти хвороби Ньюкасла; 1,53 млн проти сибірки; 1,075 млн проти класичної чуми свиней; 1,021 млн проти сказу; 0,02 млн проти інфекційної агалакції овець і кіз. Крім того, за шість місяців фахівцями Держпродспоживслужби проведено 8,274 мільйонів лабораторних досліджень на наявність таких захворювань як бруцельоз, лейкоз, АЧС, грип птиці, ящур, туберкульоз ВРХ та інших. За півроку в Україні покращилася ситуація з захворюваннями на лейкоз, сказ та АЧС. Так, за перше півріччя в Україні було виявлено 5 випадків лейкозу (за цей же період 2020 року – 21), 6 випадків АЧС (за аналогічний період 2020 року – 13), 310 випадків сказу (1 півріччя 2020 року – 473).

Профілактика інфекційних хвороб є надзвичайно важливою частиною ветеринарної служби. Профілактичні заходи полягають у щепленні домашніх, безпритульних та диких тварин. Лікування тварин слід зосередити на обґрунтованому застосуванні антибіотиків, оскільки резистентність невпинно зростає. Окрім того, поштовхом для вивчення резистентності збудників є ще й збільшення антибактеріальної стійкості в світі, зокрема і в Україні, що спровоковано виникненням і поширенням пандемії Covid-19, оскільки для лікування вторинної мікрофлори використовують антибактеріальні препарати.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. WHO, Antibiotic resistance threats in the United States. 2020. P. 3–5. URL: https://www.thermofisher.com/procalcitonin/wo/en/home.html?cid=0se_gaw_25052021_DA7MGR
2. WHO, World leaders join forces to fight the accelerating crisis of antimicrobial resistance, 20-11-2020. P. 1–8. URL: <https://www.who.int/news/item/20-11-2020-world-leaders-join-forces-to-fight-the-accelerating-crisis-of-antimicrobial-resistance#:~:text=The%20heads%20of%20the%20Food,Leaders%20Group%20on%20Antimicrobial%20Resistance.>
3. Стегній Б.Т. Епізоотологічний моніторинг, прогнозування, реагування при трансмісивних хворобах тварин і науковий супровід проблеми в Україні/ Б.Т. Стегній та ін. Ветеринарна медицина. 2014. № 98. С. 5–11. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vetmed_2014_98_3
4. Корнієнко Л.М. Моніторинг епізоотичної ситуації з африканської чуми свиней в Україні та практичні поради власникам щодо запровадження біобезпеки у свинарських господарствах. Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. "Аграрна освіта та наука: досягнення, роль, фактори росту. Сучасний розвиток ветеринарної медицини" (БНАУ, 30 жовтня 2020 р.). Біла Церква, 2020. С. 34–35.
5. Моніторинг інфекційних хвороб тварин бактеріальної етіології на території України/О.М. Жовнір та ін. Ветеринарна медицина. 2019. С. 45–53.
6. Systematic Review of the Literature: Best Practices/ S. Gupta et al. Academic Radiology. 2018. Vol. 25. no. 11. P. 1481–1490. DOI:10.1016/j.acra.2018.04.0254.
7. Корнієнко Л.Є. Класична чума свиней: історичні аспекти, сучасна епізоотична ситуація в світі та Україні, імунітет і вакцинопрофілактика. Науковий вісник ветеринарної медицини. № 2. 2015. С. 5–13.
8. Shapiro D.J., Hicks L.A., Pavia A.T., Hersh A.L. Antibiotic prescribing for adults in ambulatory care in the USA, 2007-09. The Journal of Antimicrobial Chemotherapy. 2014. 69(1). P. 234–240.

9. Prevalence of Antimicrobial Use and Opportunities to Improve Prescribing Practices in U.S. Nursing Homes/N.D. Thompson et al. Journal of the American Medical Directors Association. 2016. 17(12). P. 1151–1153. URL:<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC6556772/>

УДК 619:579:616–078:637

БОЙКО В.С., магістрант

РУБЛЕНКО І.О., д-р вет. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

iryna.rublenko@btsau.edu.ua

ЛАБОРАТОРНА ДІАГНОСТИКА, ЛІКУВАННЯ ТА ПРОФІЛАКТИКА ВІРУСНОГО РИНОТРАХЕЇТУ У КОТІВ

У статті наведено результати досліджень щодомоніторинг поширення вірусного ринотрахеїту у котів, вивчено ознаки захворювання, діагностику, лікування та профілактику.

Ключові слова: коти, вірусний ринотрахеїт, лабораторна діагностика, профілактика, лікування, поширення, проблема, вік, ідентифікація.

Догляд за котами - тваринами компаньйонами, наповнені радістю та відповідальністю. Котячі незалежні, з унікальним характером, самі повідомляють власникам коли вони хочуть ласощів або додаткових обіймів.

Важливим аспектом у догляді за здоров'ям тварин є те, щоб вони проходили регулярні ветеринарні огляди та вакцинації, особливо протягом перших кількох місяців після приєднання до вашої родини. Кошенята особливо схильні до ризику респіраторних інфекцій, включаючи котячий вірусний ринотрахеїт, оскільки їх імунна система все ще не сформувалася [1-4].

Котячий вірусний ринотрахеїт є дуже заразним і поширеним інфекційним захворюванням, яке вражає котів [1-4] і є основною причиною інфекцій верхніх дихальних шляхів. Дане захворювання викликається інфекцією і характерне тим, що тварини, які захворіли будуть мати довічну інфекцію, яка може бути неактивною, але якщо тварина буде піддана стресу - вірус може реактивуватися. Окрім того, такі котячі піддаються ризику респіраторних захворювань, проблем з очима та нашарування вторинних бактеріальних інфекцій, які викликають пневмонію при ускладненнях та у важких випадках. Вірус поширюється як через прямий контакт зі слиною так і через виділеннями з очей, або носовими виділеннями.

Метою дослідження стало моніторинг літературних джерел, вивчення та проведення лабораторної діагностики за вірусного ринотрахеїту у котів.

При дослідженні тварин, підозрілих у захворюванні на вірусний ринотрахеїт виявляли наступні ознаки: неконтрольовані, раптові напади чхання, закладеність носа, надмірне моргання і примружування очей, прозорі, жовті або зелені виділення з носа та очей, почервоніння навколо і в оці, втрата нюху, наявність лихоманки, млявість, втрату апетиту, збільшення лімфатичних вузлів. Результати були встановлені на основі проведення ПЛР дослідження, відібраних проб від тварин. Нами встановлено, що захворювання поширене серед тварин різних вікових груп, особливо серед котів до 1 року. При проведенні лікування тварин було призначено внутрішньовенні рідини для запобігання зневоднення від надлишкових виділень з носа або очей, антибіотики для запобігання вторинним бактеріальним інфекціям, місцеві препарати для очей, противірусні препарати, пробіотики, добавки з L-лізином для підтримки імунної системи, зволоження навколишнього середовища, спеціалізована дієта (рис.1).